

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-200>

УДК 338.43:330.341.1:330.322:004.8

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

ASSESSMENT OF INNOVATION AND INVESTMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION

Пастухов Максим Сергійович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу
Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-2736-3086>

Pastukhov Maksym

Private Joint-Stock Company «Higher Education Institution
«Interregional Academy of Personnel Management»

У статті досліджено основні напрями інноваційно-інвестиційного забезпечення: державної підтримки аграрних підприємств, зокрема фінансування програм підтримки сільськогосподарських товаровиробників, фермерських господарств, розвитку підприємництва, модернізації виробничої бази та стимулювання інвестиційної діяльності. Проведено аналіз динаміки бюджетних видатків на підтримку аграрного сектору України у 2023–2025 роках та визначено ключові тенденції державної політики у сфері інноваційно-інвестиційного розвитку. Встановлено, що державна підтримка інвесторів сприяє модернізації аграрного виробництва, розвитку агропереробки та впровадженню сучасних технологій. Проаналізовано сучасні тенденції цифровізації аграрного сектору України та розвиток AgroTech-технологій. Досліджено позиції України у глобальному індексі інновацій упродовж 2020–2024 років та визначено основні проблеми інноваційного розвитку, пов'язані з недостатнім рівнем фінансування науково-дослідної діяльності, розвитку інфраструктури та інституційної підтримки інновацій. Обґрунтовано необхідність посилення державної інноваційної політики, активізації інвестиційної діяльності та розвитку цифрової інфраструктури як ключових умов забезпечення сталого розвитку аграрного сектору України.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційне забезпечення, аграрний сектор, цифрова трансформація, AgroTech, інновації, інвестиції, державна підтримка, цифровізація, аграрні підприємства, сталий розвиток, глобальний індекс інновацій.

The article examines the current state of innovation and investment support for the development of the agrarian sector of Ukraine in the context of the digital transformation of the economy. The strategic importance of innovations and investments for ensuring the competitiveness of agricultural production, increasing the efficiency of the functioning of the agro-industrial complex and ensuring the state's food security in the context of military challenges is substantiated. Theoretical approaches to the interpretation of innovation and investment support are analyzed and its role in the development of the agrarian sector is determined. The main areas of state support for agricultural enterprises are studied, in particular, financing programs to support agricultural producers, farms, entrepreneurship development, modernization of the production base and stimulation of investment activity. An analysis of the dynamics of budget expenditures to support the agrarian sector of Ukraine in 2023–2025 is conducted and key trends in state policy in the field of innovation and investment development are identified. Particular attention is paid to the study of investment incentives and mechanisms for supporting large-scale investment projects, which include tax, financial and infrastructure instruments. It was established that state support for investors contributes to the modernization of agricultural production, the development of agroprocessing and the introduction of modern technologies. The current trends in the digitalization of the agricultural sector of Ukraine and the development of AgroTech technologies were analyzed. It was determined that the introduction of GPS monitoring systems,

agricultural drones, satellite technologies, digital management platforms and elements of precision agriculture contributes to increasing production productivity, reducing resource costs and reducing the negative impact on the environment. The position of Ukraine in the Global Innovation Index for 2020–2024 was studied and the main problems of innovative development associated with the insufficient level of funding for research and development, infrastructure development and institutional support for innovations were identified. The need to strengthen state innovation policy, intensify investment activities and develop digital infrastructure as key conditions for ensuring the sustainable development of the agricultural sector of Ukraine was substantiated.

Keywords: innovation and investment support, agricultural sector, digital transformation, AgroTech, innovation, investment, state support, digitalization, agricultural enterprises, sustainable development, global innovation index.

Постановка проблеми. В умовах цифрової трансформації економіки, глобалізації світових ринків та посилення конкурентної боротьби інноваційно-інвестиційне забезпечення набуває стратегічного значення для розвитку аграрного сектору України. Сучасний агропромисловий комплекс функціонує під впливом значних економічних, технологічних і безпекових викликів, пов'язаних із воєнними діями, руйнуванням логістичної інфраструктури, нестабільністю інвестиційного середовища, зростанням вартості ресурсів та необхідністю забезпечення продовольчої безпеки держави. У таких умовах підвищення ефективності аграрного виробництва неможливе без активного впровадження інновацій, цифрових технологій, сучасних AgroTech-рішень та залучення інвестиційних ресурсів для технологічної модернізації підприємств.

Впровадження інноваційних технологій сприяє підвищенню продуктивності виробництва, оптимізації витрат, скороченню використання пального, водних ресурсів і зниженню негативного впливу на довкілля. Водночас реалізація інноваційних проєктів потребує ефективного інвестиційного забезпечення, доступу до фінансових ресурсів, розвитку інституційної підтримки та стимулювання інноваційної активності аграрних підприємств.

Попри значний потенціал аграрного сектору України, рівень інноваційної активності та інвестиційного забезпечення залишається недостатнім порівняно з провідними країнами світу. У зв'язку з цим виникає необхідність комплексної оцінки сучасного стану інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору України, визначення ключових тенденцій, проблем та перспектив його функціонування в умовах цифрової трансформації економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору та його впливу на економічну безпеку, конкурентоспроможність і сталий розвиток активно

досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями.

Так, Оксана Шульга та Катерина Жадько та Тетяна Носова досліджують роль та аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу у забезпеченні економічної безпеки аграрного сектору. Авторка акцентує увагу на необхідності активізації інвестиційних процесів, технологічного оновлення виробництва та впровадження інновацій як основи підвищення стійкості аграрної економіки в умовах глобальних викликів і нестабільності [1; 2].

Тетяна Полозова досліджує теоретичні та методологічні засади формування інноваційно-інвестиційного механізму розвитку підприємств. Авторка розглядає інноваційно-інвестиційний механізм як комплекс взаємопов'язаних економічних, організаційних та управлінських елементів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності підприємств через впровадження інновацій та ефективне використання інвестиційних ресурсів [3].

Світлана Волик досліджує специфіку інноваційного розвитку аграрних підприємств в умовах цифровізації та структурних змін економіки. Авторка акцентує увагу на необхідності впровадження цифрових технологій, розвитку AgroTech, модернізації технічної бази та використання ресурсозберігаючих технологій як основи підвищення ефективності аграрного виробництва [4].

Серед зарубіжних досліджень важливе значення мають праці Гагандіп та Дж. Верми, які досліджують взаємозв'язок фінансових інновацій, сталого розвитку та екологічно орієнтованих стратегій підприємств. Автори обґрунтовують, що впровадження фінансових інновацій і проактивних екологічних стратегій сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, зміцненню їх конкурентних позицій та забезпеченню довгострокового сталого розвитку [6].

Андраш Бетленді, Ласло Вертеші, Габор Бартуш та Жолт Гіляні аналізують проблеми інтеграції інновацій, фінансів і сталого розви-

тку. Науковці підкреслюють важливість формування ефективних фінансових механізмів підтримки інноваційної діяльності, розвитку екологічного інвестування та адаптації фінансової системи до сучасних викликів сталого розвитку [7].

Ібрагім Хамаду та Абду Харуна досліджують роль технологічних інновацій у розвитку «зелених» фінансів. Автори акцентують увагу на використанні блокчейн-технологій, краудфандингу, штучного інтелекту та цифрових фінансових інструментів для підтримки екологічно орієнтованих інвестиційних проєктів і забезпечення сталого розвитку економіки [8].

Отже, проведений аналіз наукових праць свідчить, що більшість дослідників розглядають інноваційно-інвестиційне забезпечення як комплексний механізм поєднання інновацій, інвестицій, цифрових технологій та фінансових інструментів, спрямований на підвищення конкурентоспроможності, економічної безпеки та сталого розвитку аграрного сектору. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання комплексної оцінки інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору України в умовах цифрової трансформації та воєнних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою складовою інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору є державна підтримка, яка виступає одним із ключових механізмів стимулювання модернізації виробництва, підвищення конкурентоспроможності підприємств та активізації інвестиційної діяльності. У сучасних умовах трансформації економіки та воєнних викликів державна підтримка спрямована на забезпечення фінансової стійкості аграрних підприємств, розвиток переробної галузі, впровадження інноваційних технологій та підтримку малого і середнього агробізнесу [5].

На підтримку аграрного сектору у державному бюджеті України на 2025 рік передбачено понад 6 млрд грн. Фінансування охоплює різні напрями розвитку агропромислового комплексу, зокрема тваринництво та агропереробку, підтримку виробників овочів, картоплі та ягід, меліорацію, розвиток садівництва і тепличного господарства, компенсацію для сімейних фермерських господарств, а також пільгове кредитування фермерів. Значні обсяги фінансових ресурсів спрямовуються на розвиток аграрної інфраструктури та розширення виробничих потужностей, що

створює передумови для інноваційного оновлення аграрного виробництва [9].

Система державної підтримки включає спеціальні бюджетні дотації та механізми часткового відшкодування залучених коштів. Важливе значення має державна програма «Доступні кредити 5–7–9 %», яка забезпечує спрощений доступ суб'єктів малого та середнього бізнесу до фінансових ресурсів. У межах програми аграрні підприємства можуть отримати кредити обсягом до 90 млн грн за пільговими ставками 5–9 % річних, що сприяє активізації інвестиційної діяльності та реалізації інноваційних проєктів [9].

Державна підтримка також диференціюється за окремими напрямами аграрного виробництва. Зокрема, передбачено спеціальні бюджетні дотації за утримання бджолосімей, кіз та овець, підтримку приросту поголів'я корів, а також часткове відшкодування вартості закуплених племінних тварин. Окремий напрям фінансування пов'язаний із компенсацією витрат на будівництво та реконструкцію тваринницьких ферм, комплексів, підприємств зі зберігання і перероблення зерна та аграрної продукції. Крім того, важливим інструментом стимулювання технологічного оновлення аграрного сектору є компенсація 25 % вартості сільськогосподарської техніки та обладнання українського виробництва за умови високого рівня локалізації. Це сприяє не лише модернізації виробничих процесів, а й розвитку національного машинобудування та зміцненню внутрішнього ринку агротехнологій. Динаміка видатків державного бюджету на підтримку виробників сільськогосподарської продукції за 2023-2025 роки представлено в табл. 1.

Аналіз даних свідчить про суттєве зростання обсягів фінансування окремих програм у 2025 році, що пов'язано з необхідністю забезпечення продовольчої безпеки, підтримки аграрного виробництва в умовах воєнних викликів та стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку агропромислового комплексу.

Найбільші обсяги фінансування протягом досліджуваного періоду спрямовувалися на забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва. У 2023 році на ці цілі було передбачено 16 млрд грн, а у 2024–2025 роках – по 18 млрд грн. Це свідчить про посилення ролі державних фінансових механізмів у підтримці підприємницької діяльності та розширенні доступу аграрних підприємств до кредитних ресурсів. Значні

Таблиця 1

Динаміка видатків державного бюджету на підтримку виробників сільськогосподарської продукції за 2023-2025 роки (за обсягами видатків, затверджених на початку бюджетного року) млн грн

Назва бюджетної програми	2023	2024	2025
«Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників»	201,0	205,0	1205,0
«Підтримка фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції»	0,0**	796,0	4726,0
«Надання кредитів фермерським господарствам»	80,0	80,0	80,0
«Формування статутного капіталу Фонду часткового гарантування кредитів в сільському господарстві»	360,0	0,0	0,0
«Надання грантів для створення або розвитку бізнесу»	1 370,0	1 370,0	1 370,0
«Забезпечення функціонування фонду розвитку підприємництва»	16 000,0	18 000,0	18 000,0
«Часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва»	0,0**	1 000,0	0,0**
«Державне стимулювання створення індустріальних парків»	0,0**	1 000,0	0,0**
«Компенсація витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення»	0,0**	3 000,0	0,0**

* - розпорядженням КМУ від 14.02.2025 № 120-р виділено кошти спеціального фонду.

** - бюджетна програма не була передбачена законом про Державний бюджет України на відповідний рік

Джерело: сформовано автором на основі [9]

обсяги фінансування даного напрямку створюють передумови для реалізації інвестиційних проєктів, модернізації виробництва та впровадження інноваційних технологій.

Важливим напрямом державної підтримки є програма «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників». У 2023 році її фінансування становило 201 млн грн, у 2024 році – 205 млн грн, тоді як у 2025 році обсяг видатків зріс до 1205 млн грн. Таке збільшення свідчить про активізацію державної політики підтримки аграрного сектору та посилення уваги до стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції.

Суттєве зростання фінансування спостерігається за програмою підтримки фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції. Якщо у 2023 році бюджетною програмою фактично не було передбачено фінансування, то у 2024 році зафіксовано перерозподіл коштів, а у 2025 році обсяг підтримки зріс до 4726 млн грн. Це свідчить про посилення державної підтримки малого та середнього агробізнесу, який є важливою складовою розвитку сільських територій та забезпечення продовольчої безпеки держави.

Стабільним залишалось фінансування програми надання кредитів фермерським господарствам – по 80 млн грн щорічно у 2023–2025 роках. Це підтверджує важливість кредитної підтримки фермерів як одного з інструментів забезпечення безперервності виробничої діяльності та підтримки ліквідності аграрних підприємств.

Окремої уваги заслуговують програми стимулювання технологічного оновлення аграрного сектору. У 2024 році було передбачено 1 млрд грн на часткову компенсацію вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, а також 1 млрд грн на державне стимулювання створення індустріальних парків. Це свідчить про орієнтацію державної політики на розвиток внутрішнього виробництва агротехніки, модернізацію матеріально-технічної бази підприємств та формування інноваційної інфраструктури [9].

Крім того, у 2024 році 3 млрд грн було спрямовано на компенсацію витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення. Це має важливе значення для відновлення аграрного виробництва, повернення земель до господарського викорис-

тання та забезпечення безпеки ведення сільськогосподарської діяльності в умовах воєнного стану.

Таким чином, аналіз структури та динаміки бюджетних видатків свідчить про поступове посилення державної підтримки аграрного сектору України та її орієнтацію на стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності, розвиток підприємництва, технологічне оновлення виробництва й відновлення аграрної інфраструктури. Це формує передумови для підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств та забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу України.

Значну роль у розвитку інноваційно-інвестиційного забезпечення аграрного сектору відіграють інвестиційні стимули, спрямовані на залучення внутрішнього та зовнішнього капіталу для модернізації виробництва, розвитку інфраструктури та впровадження сучасних технологій. У сучасних умовах державна політика стимулювання інвестицій орієнтована на формування сприятливого інвестиційного середовища, підтримку масштабних інвестиційних проєктів та активізацію структурної трансформації агропромислового комплексу.

Для реалізації інвестиційних проєктів визначено низку ключових вимог, серед яких обсяг інвестицій понад 12 млн євро, створення більше 10 нових робочих місць, період реалізації до 5 років, а також спрямування інвестицій на будівництво, модернізацію або технічне й технологічне переоснащення виробничих об'єктів. Такі критерії орієнтовані на підтримку довгострокових інвестиційних проєктів, здатних забезпечити технологічне оновлення аграрного сектору та підвищення його конкурентоспроможності.

Система підтримки інвесторів включає комплекс фінансових, податкових та інфраструктурних стимулів. Зокрема, передбачено звільнення від податку на прибуток на строк до 5 років, звільнення від сплати ввізного мита та ПДВ на нове обладнання і комплектуючі, а також можливість компенсації витрат на підключення до інженерно-транспортних мереж. Важливим елементом стимулювання є забезпечення інвесторів земельними ділянками державної або комунальної власності без проведення торгів, що значно спрощує реалізацію масштабних інвестиційних проєктів.

Крім того, передбачено звільнення від відшкодування втрат лісгосподарського виробництва та можливість встановлення пільгових

умов щодо сплати окремих місцевих податків і зборів. Сукупний обсяг державної підтримки може становити до 30 % капітальних витрат інвестиційного проєкту (CAPEX), що створює додаткові стимули для залучення інвестицій у модернізацію аграрного виробництва та розвиток агропереробки.

Таким чином, система інвестиційних стимулів формує важливі передумови для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності аграрних підприємств, сприяє розвитку технологічного потенціалу галузі, розширенню виробничої інфраструктури та впровадженню сучасних цифрових і ресурсозберігаючих технологій. Це забезпечує підвищення ефективності функціонування аграрного сектору та зміцнення його позицій у системі національної економіки.

Сучасні напрями розвитку інноваційних технологій та стартапів у аграрному секторі України це AgroTech, його визначено одним із пріоритетних напрямів інноваційного розвитку України відповідно до державної стратегії цифрової трансформації до 2030 року. Основні інноваційні технології, які активно впроваджуються в аграрному секторі України: електронні карти полів, системи GPS-моніторингу та автопілотування техніки, датчики контролю пального, супутникові карти, агродрони, метеостанції та датчики вологості ґрунту, а також програмне забезпечення для прогнозування шкідників і хвороб та системи управління фермерськими господарствами. Це свідчить про активну цифровізацію аграрного виробництва та впровадження елементів точного землеробства. За допомогою агродронів було оброблено 3,1 млн га сільськогосподарських угідь. Внаслідок їх застосування скоротилося використання пального на 17,05 млн л, зменшилися викиди вуглецю на 43,4 тис. т, збільшився обсяг зібраного врожаю на 486,7 тис. т, а також скоротилося використання водних ресурсів на 620 тис. т.

Таким чином, наведені дані свідчать, що впровадження інноваційно-цифрових технологій у аграрному секторі сприяє не лише підвищенню економічної ефективності виробництва, а й забезпечує екологічний ефект через скорочення споживання ресурсів та зниження негативного впливу на довкілля. Це підтверджує важливість інноваційно-інвестиційного забезпечення як ключового чинника модернізації та сталого розвитку аграрних підприємств України.

Глобальний індекс інновацій (ГІІ) ранжує світові економіки відповідно до їхніх іннова-

ційних можливостей. ГІІ складається приблизно з 80 показників, згрупованих за вхідними та вихідними показниками інновацій, і має на меті охопити багатовимірні аспекти інновацій (рис. 1).

Наведені дані характеризують рівень Глобального індексу інновацій провідних країн світу та відображають їх інноваційний потенціал, рівень технологічного розвитку та ефективність функціонування національних інноваційних систем. Аналіз показників свідчить про домінування економічно розвинених країн, які забезпечують високий рівень інвестицій у науково-дослідну діяльність, розвиток цифрової інфраструктури, людського капіталу та інноваційного підприємництва.

Найвищий показник Глобального індексу інновацій має Швейцарія – 66 балів, що підтверджує її лідерські позиції у сфері інноваційного розвитку. Високий рівень інноваційної активності країни забезпечується ефективною взаємодією науки, бізнесу та держави, значними обсягами фінансування досліджень і розвинутою інноваційною інфраструктурою. Другу позицію займає Швеція з показником 62,6 бала, що свідчить про високий рівень цифровізації економіки, розвитку людського капіталу та інституційного середовища [10].

США посідають третє місце з показником 61,7 бала, демонструючи потужний іннова-

ційний потенціал, який базується на високому рівні розвитку наукових досліджень, технологічного підприємництва та венчурного фінансування. Республіка Корея та Сінгапур також характеризуються високими показниками інноваційного розвитку – 60 та 59,9 бала відповідно, що зумовлено активним впровадженням цифрових технологій, інвестиціями у високотехнологічні галузі та підтримкою інноваційної діяльності на державному рівні.

Велика Британія має показник 59,1 бала та зберігає високі позиції завдяки розвиненій системі наукових досліджень, фінансовому сектору та інноваційній екосистемі. Фінляндія, Нідерланди, Данія та Китай демонструють близькі значення індексу – від 57,7 до 56,6 бала, що свідчить про стабільний розвиток інноваційної діяльності, цифрової інфраструктури та технологічного потенціалу.

Загалом аналіз Глобального індексу інновацій підтверджує, що високі позиції країн у міжнародних рейтингах забезпечуються комплексним поєднанням інвестицій у науку та дослідження, розвитком цифрових технологій, підтримкою інноваційного підприємництва, ефективною державною політикою та високим рівнем розвитку людського капіталу. Для України досвід провідних країн світу є важливим орієнтиром у формуванні ефективної системи інноваційно-інвестиційного забез-

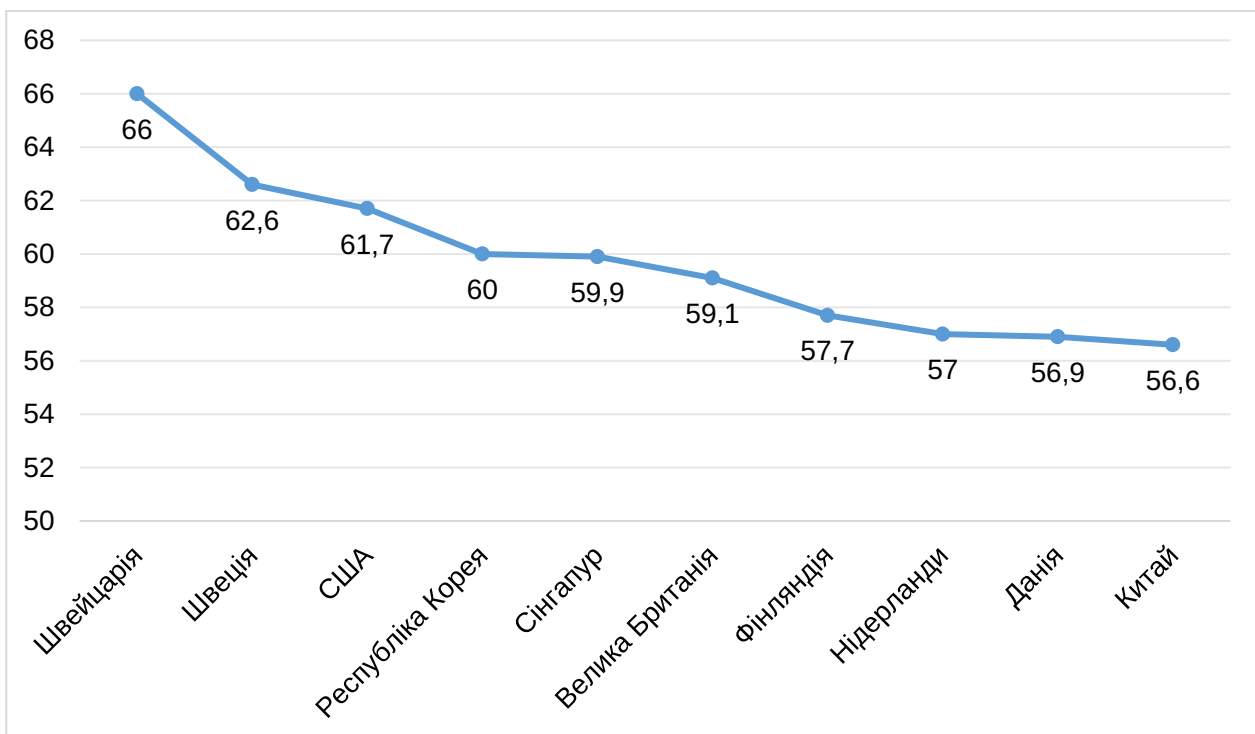

Рис. 1. Глобальний інноваційний індекса 2025 рік

Джерело: сформовано автором на основі [10]

печення аграрного сектору та активізації цифрової трансформації економіки.

У 2024 році Німеччина показала кращі результати та посіла 9-те місце серед 133 економік, представлених у ГІІ 2024 році. В 2025 році вона посіла одинадцяте місце.

На цьому тлі оцінка позицій України в Глобальному індексі інновацій (ГІІ) набуває особливої ваги як індикатор системної результативності державної інноваційної політики та рівня цифрової зрілості національної економіки. У таблиці нижче представлено динаміку індексів ГІІ для України за останні чотири роки, що дозволяє проаналізувати поточні тенденції та визначити вектори подальшого розвитку. Водночас варто враховувати, що коригування методології індексу та оновлення структури показників ГІІ можуть впливати на річні рейтингові зміщення. Зокрема, статистичний довірчий інтервал для України у рейтингу ГІІ 2024 року коливається в межах 49–65 місць, що свідчить про наявність потенціалу для зміцнення інноваційної позиції держави на глобальному рівні. На рис. 2. наведено рейтинги України за останні п'ять років. Наявність даних та зміни в структурі моделі ГІІ впливають на щорічні порівняння рейтингів ГІІ. Статистичний довірчий інтервал для рейтингу України в ГІІ 2024 знаходиться між 49 та 65 місцями.

Наведені дані характеризують динаміку позицій України у Глобальному індексі інно-

вацій (Global Innovation Index, GII) упродовж 2020–2024 років та відображають рівень інноваційного розвитку держави в умовах економічних трансформацій, цифровізації та воєнних викликів. Аналіз показників свідчить про нестабільність позицій України у світовому інноваційному рейтингу та наявність системних проблем у сфері інноваційно-інвестиційного забезпечення економіки.

У 2020 році Україна посідала 45-те місце у Глобальному індексі інновацій, при цьому показник інноваційних вкладень становив 71-ше місце, а інноваційних результатів – 37-ме місце. Це свідчило про порівняно вищу ефективність використання наявного інноваційного потенціалу порівняно з рівнем ресурсного забезпечення інноваційної діяльності. У 2021 році позиція України погіршилася до 49-го місця, хоча результати інноваційної діяльності залишилися на рівні 37-го місця. Водночас інноваційні вкладення знизилися до 76-го місця, що свідчило про скорочення ресурсної бази інноваційного розвитку [10].

У 2022 році, в умовах повномасштабної війни та поглиблення економічної нестабільності, позиція України знизилася до 57-го місця. Погіршення відбулося як за показником інноваційних вкладень (75-те місце), так і за результатами інноваційної діяльності (48-ме місце). Це було зумовлено скороченням інвестиційної активності, руйнуванням інфраструктури, зменшенням фінансування

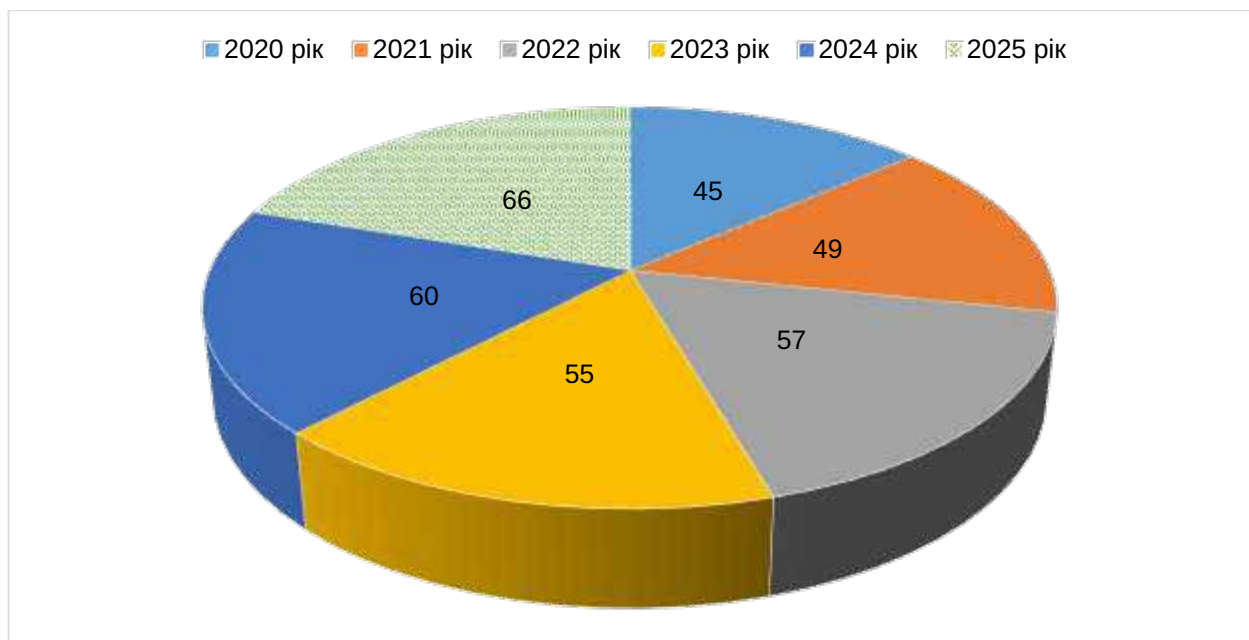

Рис. 2. Глобальний інноваційний індекс за 2020–2025 роки

Джерело: сформовано автором на основі [10]

науково-дослідної діяльності та посиленням ризиків для бізнесу [10].

У 2023 році Україна дещо покращила свої позиції, піднявшись до 55-го місця, а показник інноваційних результатів зріс до 42-го місця. Це свідчить про поступову адаптацію економіки до кризових умов, активізацію цифрової трансформації, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та збереження наукового потенціалу країни. Проте у 2024 році рейтинг України знову знизився до 60-го місця, а інноваційні результати погіршилися до 54-го місця. Інноваційні вкладення залишилися на низькому рівні – 78-ме місце, що підтверджує недостатність фінансового та інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку [10].

Аналіз окремих складових Глобального індексу інновацій свідчить про неоднорідність розвитку інноваційного середовища України. Позитивна динаміка спостерігається у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та результатів наукових досліджень, тоді як регуляторне середовище, інституційна підтримка, рівень розвитку інфраструктури та фінансування R&D залишаються проблемними. Це вказує на необхідність посилення державної інноваційної політики, активізації інвестиційної діяльності, розвитку цифрової інфраструктури та формування ефективних механізмів підтримки інноваційної діяльності.

Таким чином, динаміка Глобального індексу інновацій підтверджує, що для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та розвитку аграрного сектору України необхідним є посилення інноваційно-інвестиційного забезпечення, активне впровадження цифрових технологій, розвиток людського капіталу та стимулювання інноваційного підприємництва.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що інноваційно-інвестиційне забезпечення є одним із ключових факторів розвитку аграрного сектору України в умовах цифрової трансформації економіки. Визначено, що сучасний розвиток агропромислового комплексу значною мірою залежить від рівня впровадження інноваційних технологій, доступності інвестиційних ресурсів, ефективності державної підтримки та розвитку цифрової інфраструктури. Водночас воєнні виклики, нестабільність інвестиційного серед-

овища та обмеженість фінансових ресурсів зумовлюють необхідність формування нових підходів до стимулювання інноваційної активності аграрних підприємств.

У результаті аналізу встановлено, що державна підтримка аграрного сектору у 2023–2025 роках характеризується поступовим зростанням обсягів фінансування програм підтримки сільськогосподарських товаровиробників, фермерських господарств, розвитку підприємництва та модернізації виробничої бази. Значні обсяги фінансових ресурсів спрямовуються на пільгове кредитування, розвиток агропереробки, компенсацію вартості сільськогосподарської техніки та стимулювання інвестиційної діяльності. Встановлено, що система інвестиційних стимулів, яка включає податкові, фінансові та інфраструктурні механізми підтримки, створює передумови для залучення внутрішнього та зовнішнього капіталу у модернізацію аграрного виробництва.

Аналіз Глобального індексу інновацій засвідчив, що Україна характеризується нестабільними позиціями у міжнародному інноваційному рейтингу, що свідчить про наявність системних проблем у сфері інноваційно-інвестиційного забезпечення, зокрема недостатнього рівня фінансування науково-дослідної діяльності, розвитку інфраструктури та інституційної підтримки інновацій. Водночас позитивна динаміка розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та збереження наукового потенціалу формують передумови для подальшої цифрової трансформації економіки та розвитку інноваційного підприємництва.

Отже, для забезпечення сталого розвитку аграрного сектору України необхідним є посилення державної інноваційної політики, активізація інвестиційної діяльності, розширення фінансових механізмів підтримки аграрних підприємств, розвиток цифрової інфраструктури та стимулювання впровадження сучасних технологій. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням організаційно-економічних механізмів управління інноваційно-інвестиційним розвитком аграрного сектору, оцінкою ефективності цифрових технологій та формуванням моделей сталого розвитку агропромислового комплексу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шульга О. Аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу забезпечення економічної безпеки аграрного сектора національної економіки. *Підприємництво та інновації*, 2025 (38), 27-33. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/38.4>
2. Жадько К.С., Носова Т.І. Оцінка інноваційно-інвестиційного забезпечення безпеки підприємств та аграрного сектору України. Випуск 33. 2020. № 33 (2020): *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. С. 146-456
3. Полозова Т. В. Формування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства: монографія. Херсон, Видавничий дім "Гельветика", 2017. 592 с. URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/8153>
4. Волик С.В. Особливості інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств в аграрному секторі. № 11(189) (2023): *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. С. 47-62. DOI: 10.20998/2313-8890.2023.11.04.
5. Каліна І.І., Кривоберець М.М., Мазур Ю.В. Інноваційна діяльність аграрних підприємств: аналіз та оцінка. Проблеми системного підходу в економіці. Випуск № 1 (98) / 2025. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2025-1-23>
6. Gagandeep, Verma J. Proactive Environmental Strategies for Corporate Success the Impact of Proactive Environmental Strategy on Firm Performance. *Finance, Innovation and Corporate Sustainability*: pp. 296–310. DOI: 10.4324/9781003501121-19
7. Bethlendi, Andras; Vértesy, László; Gabor, Bartus; Gilanyi, Zsolt. Sustainability, Innovation and Finance: Integration Challenges (2020) ResearchGate. URL: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-105013941158&partnerID=40&md5=17d4fd3e92d850675ef8642fca1305fb>
8. Hamadou I., Haruna A. Technological Innovation and Green Fintech: Blockchain, Crowdfunding, and AI for Green Finance (2025) *Islamic Green Finance: Towards Ethical and Environmentally Responsible Investing*, pp. 96–113. DOI: 10.4324/9781003540403-9
9. Інформаційний лист № 1-2025. Державна підтримка аграріїв у 2025 році. URL: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/1_Info_Brief_SP_ua.pdf (дата звернення 07.04.2026)
10. World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> (дата звернення 18.04.2026)

REFERENCES:

1. Shulha O. (2025) Analiz innovatsiino-investytsiinoho potentsialu zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky ahrarnoho sektora natsionalnoi ekonomiky. [Analysis of the innovation and investment potential of ensuring the economic security of the agricultural sector of the national economy] / *Pidpryemnytstvo ta innovatsii*, (38), 27-33. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/38.4> (in Ukrainian)
2. Zhadko K.S., Nosova T.I. (2020) Otsinka innovatsiino-investytsiinoho zabezpechennia bezpeky pidpryemstv ta ahrarnoho sektoru Ukrainy. [Assessment of innovation and investment security of enterprises and the agricultural sector of Ukraine] / № 33 (2020): *Podilskyi visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika*. S. 146-456 (in Ukrainian)
3. Polozova T. V. (2017) Formuvannia innovatsiino-investytsiinoho mekhanizmu zabezpechennia konkurentospromozhnosti pidpryemstva : monohrafiia [Formation of an innovation and investment mechanism for ensuring the competitiveness of an enterprise: monograph] Kherson, Vydavnychiy dim "Helvetyka", 592 p. URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/8153> (in Ukrainian)
4. Volyk S.V. (2023) Osoblyvosti innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpryemstv v ahrarnomu sektori. № 11(189) *Enerhozberzhennia. Enerhetyka. Enerhoaudyt*. S.47-62. DOI: 10.20998/2313-8890.2023.11.04. (in Ukrainian)
5. Kalina I.I., Kryvoberets M.M., Mazur Yu.V. (2025) Innovatsiina diialnist ahrarnykh pidpryemstv: analiz ta otsinka. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. Vypusk № 1 (98). DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2025-1-23> (in Ukrainian)
6. Gagandeep, Verma J. Proactive Environmental Strategies for Corporate Success the Impact of Proactive Environmental Strategy on Firm Performance. *Finance, Innovation and Corporate Sustainability*: pp. 296–310. DOI: 10.4324/9781003501121-19 (in London)
7. Bethlendi, Andras; Vértesy, László; Gabor, Bartus; Gilanyi, Zsolt. Sustainability, Innovation and Finance: Integration Challenges (2020) ResearchGate. URL: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-105013941158&partnerID=40&md5=17d4fd3e92d850675ef8642fca1305fb> (in Hungary)

8. Hamadou I., Haruna A. Technological Innovation and Green Fintech: Blockchain, Crowdfunding, and AI for Green Finance (2025) *Islamic Green Finance: Towards Ethical and Environmentally Responsible Investing*, pp. 96–113. DOI: 10.4324/9781003540403-9 (in United Kingdom)

9. Informatsiyni lyst № 1-2025. Derzhavna pidtrymka ahrariiv u 2025 rotsi. [Information sheet No. 1-2025. State support for farmers in 2025]. URL: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/1_Info_Brief_SP_ua.pdf (дата звернення 07.04.2026)

10. World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> (дата звернення 18.04.2026)

Дата надходження статті: 21.04.2026

Дата прийняття статті: 14.05.2026

Дата публікації статті: 26.05.2026